

оточуюче середовище через призму симуляції, з вірою у її умовність, управляємість і можливість виходу з неї. Новітні комп'ютерні технології дають можливість говорити про створення особливого віртуального світу (кіберпростору), у якому завдяки симулякрам реалізується ефект повної присутності з можливістю безпосереднього впливу на події. Феномен віртуальної реальності займає вже величезний соціокультурний простір у інформаційному суспільстві і виходить за межі суто інформаційних технологій, проникаючи, зокрема, у сферу політики [8], про що свідчать недавні президентські вибори в Україні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бодрийяр Ж. Система вещей. М., 1995. – С. 68.
2. Можейко М. А. Симулякр // Постмодернизм. Энциклопедия. – Мн.: Интерпрессервис; Книжный дом, 2001. 1040 с.
3. Печенкина О.А. Этика симулякров Жана Бодрийяра. автореферат диссертации ...канд. философ. наук. – Тула, 2006.
4. Бодрийяр Ж. Симулякры и симуляция/ Simulacresetsimulation (1981, рус. перевод 2011, пер. А. Качалова. – М.: Рипол-классик, 2015.
5. Бодрийяр Ж. Симулякры и симуляция. Тула: Тульский полиграфист, 2013. 204 с.
6. Симулякры и симуляции современного общества (по мотивам произведений Ж. Бодрийяра. Электронный ресурс. Режим доступа: https://bookucheba.com/sotsiologicheskaya-problematika_706/simulyakryi-simulyatsii-sovremennogo.html.
7. Григорьева Н.И. Имиджи и симулякры в социально-коммуникативной среде современной цивилизации: автореф. ...канд. филос. наук. – Нижний Новгород, 2010. – С. 20
8. Иванов Д.В. Императив виртуализации. Современные теории общественных изменений. – СПб., 2002. – С.159.

Давидова Ірина Віталіївна,

*доктор юридичних наук, професор кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПРАВОВИЙ УМОВАХ ГАРМОНІЗАЦІЇ ПРИВАТНО- ПРАВОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ КРАЇН ЄС

Закон України «Про електронну комерцію», який розроблявся з метою гармонізації українського законодавства із законодавством Європейського

Союзу – Директивою 1999/93/ЄС Європейського парламенту та Ради від 13 грудня 1999 р. про рамки Співтовариства для електронних цифрових підписів, запровадив низку нових законодавчих дефініцій (таких як: «електронна торгівля», «електронний правочин», «електронний договір» та ін.) і унормував порядок укладення електронних договорів.

Зокрема, під електронною торгівлею розуміється господарська діяльність у сфері електронної купівлі-продажу, реалізації товарів дистанційним способом покупцю шляхом вчинення електронних правочинів із використанням інформаційно-телекомунікаційних систем; під електронним правочином – дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків, здійснена з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем; під електронним договором – домовленість двох або більше сторін, спрямована на встановлення, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків та оформлена в електронній формі.

Отже, порядок вчинення електронних правочинів, їх чинність та наслідки – основна мета правового регулювання у цій сфері, оскільки на практиці при укладенні правочину в електронній формі часто виникає питання про те, чи був договір належним чином підписаний сторонами.

Важливим є прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення адміністративних бар'єрів для експорту послуг», який спрощує процедуру укладення зовнішньоекономічних контрактів за допомогою засобів електронного зв'язку. Водночас низка питань, пов'язаних з укладенням і оформленням електронних правочинів, так і залишилась або зовсім не вирішеною, або вирішеною у досить суперечливий спосіб.

Відповідно до Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, національне законодавство має відповідати основним положенням Директиви Європейського парламенту та Ради 2000/31/ЄС про деякі аспекти інформаційних послуг, зокрема, електронної комерції, на внутрішньому ринку (Директива про електронну комерцію). Використання електронних систем у підприємницькій діяльності привело до виникнення та закріплення таких понять, як «електронна торгівля» («electronic trade»), «електронна комерція» («electronic commerce»), «електронний бізнес» («electronic business»). Проте законодавче забезпечення цих відносин поки відстає від реальних темпів їх розвитку.

Електронну комерцію визначають як систему правовідносин у сфері вчинення правочинів за допомогою використання мереж електрозв'язку, що ґрунтується на електронній обробці та передачі даних і охоплює різноманітні

види діяльності щодо продажу товарів, надання послуг та виконання робіт. На сьогодні виділяють такі основні форми здійснення електронної комерції: електронний обмін інформацією (Electronic Data Interchange, EDI); електронний рух капіталу (Electronic Funds Transfer, EFS); електронна торгівля (E-Trade); електронні гроші (E-Cash); електронний маркетинг (E-Marketing); електронний банкінг (E-Banking); електронні страхові послуги (E-Insurance); електронні брокерські послуги (Інтернет-трейдинг); електронні аукціони; електронна пошта; електронні бюро; дистанційне навчання [1].

Позитивною є і міжнародна судова практика щодо задоволення письмовим вимогам форми правочину електронних договорів. Наприклад, у справі *Shattuk v. Klotzbach* Верховний суд штату Масачусетс не задовольнив скаргу відповідача, в якій той просив відмовити у задоволенні позову позивача, який звернувся за визнанням дійсним договору купівлі-продажу нерухомості між сторонами, укладеного на підставі обміну електронними листами. Суд не визнав довід відповідача про те, що договір не має юридичної сили, оскільки електронні повідомлення, надруковані та відправлені відповідачем, які містять привітання, а також включають ім'я відповідача, не можуть розглядатись як письмова форма. Позивач звернувся до суду з вимогою про визнання правочину дійсним. Він стверджував, що договір складається з низки електронних повідомлень, якими обмінялися сторони, кожне з яких містить надруковане ім'я відповідного відправника. Повідомлення містили вказівку на власність, яка була предметом договору, ціну, обговорення 10-відсоткових періодичних платежів, відмову від всіх звичайних непередбачуваних обставин, тобто містили всі суттєві умови договору. Суд встановив, що електронні повідомлення дозволяють ідентифікувати особу, яка відправляла ці повідомлення, та відмовив у задоволенні скарги відповідача [2, с. 50-51].

Аналіз зарубіжного законодавства також дозволяє дійти висновку про те, що електронний правочин слід розглядати як різновид простої письмової форми правочину, який може застосовуватись у всіх випадках, коли встановлено обов'язкове письмове оформлення правочину, якщо законом спеціально не оговорюється, що застосування електронної форми правочину неприпустимо [3, с. 142]. Разом з тим, за допомогою електронних засобів не можуть вчинятися правочини, які потребують нотаріального посвідчення, оскільки нотаріальне посвідчення правочинів через комп'ютерну мережу нині є неможливим, тому будь-який правочин такого роду буде вважатися нікчемним як такий, що не відповідає вимогам закону.

Отже, можна зробити висновок про те, що наша держава впевнено крокує в майбутнє, яке не уявляється без використання інформаційних

технологій, зокрема і при укладенні правочинів. Розробка та застосування на практиці електронних засобів ідентифікації може існувати лише за умови правового закріплення їх функціонування та правового захисту, які сьогодні в українському законодавстві не є досконалими та потребують доопрацювання та оновлення. Ці питання є особливо актуальними, зважаючи на новизну та необхідність врегулювання процесів встановлення (ідентифікації) особи, адже без даної стадії неможливим є укладення будь-якого правочину.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Блажівська Н.Є. Електронний правочин у цивільному праві України: моногр. – К.: Алерта, 2014. – 240 с.
2. Кулик Т.Ю. Особенности правового регулирования договоров, заключенных в электронной форме: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. – Ростов-на-Дону, 2007. – 144 с.
3. Татаркина К.П. Форма сделок в гражданском праве России: дис.... канд. юрид. наук: 12.00.03. – Томск, 2009. – 241 с.

Сафончик Оксана Іванівна,

*кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ДО ПИТАННЯ КЛАСИФІКАЦІЇ ДОГОВОРІВ В СФЕРІ ШЛЮБНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Договірне регулювання шлюбних відносин перш за все спрямоване на зміцнення інституту сім'ї, дозволяє більш повно враховувати інтереси кожного із учасників шлюбних правовідносин та правовідносин, подібних до шлюбних, зменшити кількість спорів і конфліктів між ними, а у разі припинення зазначених правовідносин і розподілу майна – вирішувати спори більш цивілізованим способом. Договірне регулювання шлюбних правовідносин має на меті диспозитивне регулювання шлюбних правовідносин. Аналізом літератури та сімейного законодавства встановлено, що шлюбні правовідносини можуть регулюватися укладеними правочинами між членами сім'ї споріднених між собою, зокрема, у випадку шлюбних правовідносин, правочинами та/або договорами між батьками і дітьми та між дружиною і чоловіком (ст. 9 СК України). Зазначене вказує на те, що між зазначеними учасниками шлюбних правовідносин можуть виникати сімейно-правові та шлюбно-правові договори. Разом з цим,